

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026

МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

- ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
- ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
- ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
- НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА"
- ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- UNIWERSYTET MARIII CURIE-SKŁODOWSKIEJ, LUBLIN, POLAND
- VILNIUS GEDIMINAS TECHNICAL UNIVERSITY, VILNIUS, LITHUANIA
- JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKOW, POLAND
- ХЕРСОНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
- KHARKIV IT CLUSTER
- ГО "ПРОГРЕСИЛЬНІ"

22-24
КВІТНЯ

ТОМ

2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ, LUBLIN, POLAND
VILNIUS GEDIMINAS TECHNICAL UNIVERSITY, VILNIUS, LITHUANIA
JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKOW, POLAND
ХЕРСОНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
KHARKIV IT CLUSTER
ГО «ПРОГРЕСИЛЬНІ», УКРАЇНА

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026

МАТЕРІАЛИ
III Міжнародної науково-практичної конференції
22 – 24 квітня 2026 року

У трьох томах

ТОМ 2

Львів-Торунь • 2026 • Liha-Pres

УДК 001.83+330.3(477)
С38

Синергія науки і бізнесу 2026: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (ХНТУ, 22–24 квітня 2026 року) у 3-х т. ; Т. 2 / за ред. О.В. Чепелюк. – Львів-Торунь: Liha-Pres, 2026. – 622 с.

Synergy of Science and Business 2026: proceedings of the III International scientific-practical conference (KNTU, 22–24 april 2026) in 3 vols. ; Vol. 2 / edited by O. V. Chepelyuk. – Lviv-Torun: Liha-Pres, 2026. – 622 p.

У збірнику представлено матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026», том 1, яка проходила 22–24 квітня 2026 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою ХНТУ Протокол № 2
від 11.06. 2026

Автори опублікованих тез несуть повну відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел та посилання на них та за всі інші відомості.

ISBN 978-966-397-624-2
ISBN 978-966-397-626-6 (Т.2)

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-624-2>

УДК 001.83+330.3(477)

© Херсонський національний технічний університет, 2026

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова конференції:

ЧЕПЕЛЮК Олена Валеріївна – ректор Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор, Лауреат національної премії України імені Бориса Патона, м. Херсон, Україна.

Співголови конференції:

ПРОКУДІН Олександр Сергійович – голова Херсонської обласної військової адміністрації, кандидат юридичних наук, м. Херсон, Україна;

ГРЕШТА Віктор Леонідович – ректор Національного університету «Запорізька політехніка», кандидат технічних наук, професор, Голова Асоціації Азово-Чорноморських університетів України, м. Запоріжжя, Україна;

КИРИЛОВ Юрій Євгенович – ректор Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, м. Херсон, Україна;

ГУССВ Віктор Миколайович – ректор Херсонської державної морської академії, кандидат технічних наук, професор, м. Херсон, Україна;

ОСТАПЕНКО Наталія Валентинівна – в.о. ректора Київського національного університету технологій та дизайну, доктор технічних наук, професор, м. Київ, Україна;

МАТЮХ Сергій Анатолійович – ректор Хмельницького національного університету, кандидат економічних наук, доцент, м. Хмельницький, Україна;

ДОБРОВОЛЬСЬКІ Радослав – ректор Університету ім. Марії Склодовської-Кюрі, доктор наук, професор, м. Люблін, Польща;

ОСТРОУМОВА Вікторія Володимирівна – президент Херсонської Торгово-промислової палати, кандидат економічних наук, м. Херсон, Україна

Члени оргкомітету конференції:

ДАВІДАВІЧЕНЕ Віда – професор, доктор наук, декан факультету менеджменту бізнесу, Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса, м. Вільнюс, Литва;

ПАСТУШАК Збігнєв – професор, доктор наук, проректор з розвитку та співпраці з бізнесом, Університет Марії Кюрі-Склодовської, Люблін, Польща;

ШУМАКАРІС Пауліус – доктор наук, доцент, віце-декан з наукової роботи факультету менеджменту бізнесу, Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса, м. Вільнюс, Литва;

АРТЕМЕНКО Марія Павлівна – кандидат технічних наук, доцент, перший проректор Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

БЕРЕГОВА Галина Дмитрівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри загальноосвітніх гуманітарних та природничих дисциплін Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

БЛИК Анна Анатоліївна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, член Спільки театральних діячів України, член Національної Спільки журналістів України, член Наукового товариства імені Шевченка, м. Херсон, Україна;

ГРИГОРОВА Анжела Анатоліївна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри комп'ютерних систем та мереж Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ДМИТРИЄВ Дмитро Олексійович – доктор технічних наук, професор кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ДУДНИК Олена Василівна – кандидат економічних наук, доцент, керівник освітнього відділу Громадської спілки “Харківський кластер інформаційних технологій” (Kharkiv IT Cluster), м. Харків, Україна;

ЄВТУШЕНКО Валентина Вікторівна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри товарознавства, стандартизації та сертифікації Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ЗАХАРКЕВИЧ Оксана Василівна – доктор технічних наук, професор, начальник Науково-дослідної частини, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна;

ЗАХАРЧЕНКО Раїса Миколаївна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри програмних засобів і технологій Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ЗЕРКАЛЬ Анастасія Вікторівна - доктор економічних наук, професор, директор Навчального центру “Освіта для бізнесу та кар’єри”, професор кафедри маркетингу та логістики Національного університету "Запорізька політехніка", м. Запоріжжя, Україна;

КАРПЕНКО Андрій Володимирович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та митної справи Національного університету "Запорізька політехніка", м. Запоріжжя, Україна;

ЛУБ’ЯНИЙ Павло Вікторович – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри транспортних систем і технічного сервісу Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

МОІСЕЄНКО Світлана Вікторівна – кандидат технічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри інформатики і комп’ютерних наук Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

НАБОКА Руслан Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ПАШКЕВИЧ Калина Левіанівна – доктор технічних наук, професор, член Національної Спілки художників України, член Спілки дизайнерів України, декан факультету дизайну Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ, Україна;

ПОЛІТАЄВА Ганна Норайрівна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

САЛЄБА Людмила Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри хімічних технологій, експертизи та безпеки харчової продукції Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

СЄЛІВЕРСТОВ Ігор Анатолійович – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна

СІДЕЛЬНИКОВА Лариса Петрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, Заслужений працівник освіти України, м. Херсон, Україна;

СТОЯНОВА Ольга Вікторівна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри харчових технологій Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ФІЛІПОВА Вікторія Дмитрівна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ШАНДОВА Наталія Вікторівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна.

ШЕЛЕСТ Євгенія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри HR-інжинірингу у бізнес-економіці Хмельницького національного університету та координаторка з організаційного розвитку "Фандрайзингу" ГО "Прогресильні", м. Хмельницький, Україна.

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Члени наукового комітету конференції:

АСАКЯВИЧУТЕ Вайда - доктор наук, професор, декан факультету креативних індустрій, Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса, м. Вільнюс, Литва;

ВЕСТЕРТЕ Юрга – доктор наук, доцент, доцент кафедри менеджменту факультету менеджменту бізнесу, Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса, м. Вільнюс, Литва;

ДАВІДАВІЧЮС Сигітас – доктор наук, доцент, доцент кафедри менеджменту факультету менеджменту бізнесу, Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса, м. Вільнюс, Литва;

ГРУЖЕЦКІ Веслав – доктор наук, професор, проректор з науки та міжнародного співробітництва Університету ім. Марії Склодовської-Кюрі, м. Люблін, Польща;

ЗЕЛЕНІН Всеволод Володимирович – кандидат психологічних наук, психолог, науковець, професор кафедри психології факультету психології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна;

ЛЄЩИНСЬКИЙ Роберт - доктор педагогічних наук, заступник декана з навчальної роботи факультету креативних індустрій, Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса, м. Вільнюс, Литва;

МАКДЕНІЕЛ Гері – професор, університет WSB Merito University, м. Варшава, Польща;

- МЕЛЬНИК Інна Василівна** – доктор хімічних наук, старший науковий співробітник Інституту геотехніки Словацької Академії наук, м. Кошице, Словацька Республіка;
- ОЗТУНА Хачі Якуп** – професор кафедри графічного дизайну, факультет образотворчих мистецтв, Університет Докуз Ейлюль (Dokuz Eylul University), м. Ізмір, Туреччина;
- ОЛЬХОВСЬКИЙ Якуб** – доктор політичних наук, науковий співробітник Інституту наук про політику та адміністрування/Центру європейських компетенцій Факультету політології та журналістики, Університет Марії Кюрі-Склодовської (UMCS), м. Люблін, Республіка Польща;
- ШКЛЬ Стефан Вольфганг** – доктор технічних наук, професор, Університет Бундесвера Мюнхен, Нойбіберг, Німеччина;
- РІГОС Кармен Імбах** – професор факультету образотворчого мистецтва Національного університету мистецтв, м. Буенос-Айрес, Аргентина;
- ФРАНКОВИЧ Марек** – професор Ягелонського університету, м. Краків, Польща;
- БАЛІН Володимир Анатолійович** – Віце-президент Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України (АСМАП);
- БЕНЬ Андрій Павлович** – кандидат технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Херсонської державної морської академії, м. Херсон, Україна;
- ВАСИЛЬЄВА Олена Олексіївна** - доктор економічних наук, професор, декан факультету бізнес-технологій та економіки Національного університету "Запорізька політехніка", м. Запоріжжя, Україна
- ГАЛАВСЬКА Людмила Євгеніївна** – доктор технічних наук, професор, начальник науково-дослідної частини Київського національного університету технологій та дизайну, лауреат Національної премії України імені Бориса Патона 2022 року, м. Київ, Україна;
- ГАНУЩАК-ЄФІМЕНКО Людмила Михайлівна** - доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ, Україна;
- ГУДЗЬ Петро Васильович** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічних досліджень Академії Куявсько-Поморської, м. Бидгощ, Польща; професор кафедри менеджменту Національного університету "Запорізька політехніка", м. Запоріжжя, Україна;
- ІВАНЧЕНКО Андрій Володимирович** – кандидат наук з державного управління, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи, соціально-економічного розвитку та молодіжної політики Національного університету «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна
- ІВАНЧЕНКОВА Лариса Володимирівна** – доктор економічних наук, професор, ректор Одеського національного технологічного університету, м. Одеса, Україна;
- КОСІВ Василь Михайлович** – доктор мистецтвознавства, ректор Львівської національної академії мистецтв, м. Львів, Україна;
- КУЛИКОВСЬКИЙ Руслан Анатолійович** - кандидат технічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та питань перспектив розвитку Національного університету «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна;

КЮНЦІЛІ Романа Василівна – доктор мистецтвознавства, в.о. професора кафедри архітектури Львівського національного університету природокористування, м. Львів, Україна;

ЛАВРЕНКО Сергій Олегович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, м. Херсон, Україна;

ЛОПАТОВСЬКИЙ Віктор Григорович – кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україна;

ПАСІЧНИЙ Василь Миколайович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри технології м'яса і м'ясних продуктів Національного університету харчових технологій, м. Київ, Україна;

СЕМЕШКО Ольга Яківна – доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Херсонського національного технічного університету, Лауреат національної премії України імені Бориса Патона, м. Херсон, Україна;

СИНЮК Олег Миколайович – доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україн

СОБОЛЄВ Олександр Валерійович – професор, кандидат мистецтвознавства, ректор Харківської державної академії дизайну і мистецтв, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, член Спілки дизайнерів України, заступник керівника Східного науково-мистецького центру Національної академії мистецтв України, м. Харків, Україна;

ФАЛЬКО Наталя Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент, ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Україна;

ХАДЖИНОВА Олена Вікторівна – доктор економічних наук, професор, ректор ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь, Україна;

ЧИГИРИНЕЦЬ Олена Едуардівна – доктор технічних наук, професор, академік Академії Вищої Школи України, заступник з наукової роботи завідувача кафедри фізичної хімії НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна;

ШЕРСТЮК Володимир Григорович – доктор технічних наук, професор, проректор з навчальної роботи Херсонського національного технічного університету, м.Херсон, Україна;

ЯКОВЕЦЬ Інна Олександрівна - доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси, Україна;

Секретар конференції:

ТИМЧЕНКО Надія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, вчений секретар Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна.

Загальна координація:

ПОНОМАРЕНКО Лариса Валентинівна – в.о. завідувача відділу з навчально-наукової роботи і міжнародної діяльності Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна.

ЧЕПУРОВА Оксана Олексіївна – провідний фахівець відділу з навчально-наукової роботи і міжнародної діяльності Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ЧЕПЕЛЮК Олена Валеріївна – ректор Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор, Лауреат національної премії України імені Бориса Патона, м. Херсон, Україна;

БЕНЬ Андрій Павлович – кандидат технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Херсонської державної морської академії, м. Херсон, Україна;

БЕРЕГОВА Галина Дмитрівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри загальноосвітніх гуманітарних та природничих дисциплін Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

БЛИК Анна Анатоліївна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, член Спілки театральних діячів України, член Національної Спілки журналістів України, член Наукового товариства імені Шевченка, м. Херсон, Україна;

ГРИГОРОВА Анжела Анатоліївна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри комп'ютерних систем та мереж Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ЄВТУШЕНКО Валентина Вікторівна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри товарознавства, стандартизації та сертифікації Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ЗАХАРЧЕНКО Раїса Миколаївна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри програмних засобів і технологій Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ЗЕРКАЛЬ Анастасія Вікторівна - доктор економічних наук, професор, директор Навчального центру “Освіта для бізнесу та кар’єри”, професор кафедри маркетингу та логістики Національного університету "Запорізька політехніка", м. Запоріжжя, Україна;

КУРАК Владислав Володимирович - кандидат технічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри енергетики, електротехніки і фізики Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ЛАВРЕНКО Сергій Олегович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, м. Херсон, Україна;

ЛУБ’ЯНИЙ Павло Вікторович – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри транспортних систем і технічного сервісу Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

МОІСЕЄНКО Світлана Вікторівна – кандидат технічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри інформатики і комп’ютерних наук Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

НАБОКА Руслан Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ПОЛСТАЄВА Ганна Норайрівна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

САЛЄБА Людмила Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри хімічних технологій, експертизи та безпеки харчової продукції Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

СЄЛВЕРСТОВ Ігор Анатолійович – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

СІДЕЛЬНИКОВА Лариса Петрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, Заслужений працівник освіти України, м. Херсон, Україна;

ФІЛППОВА Вікторія Дмитрівна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна;

ШАНДОВА Наталія Вікторівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки Херсонського національного технічного університету, м. Херсон, Україна.

КОКОРСВА Ольга, ОСАДЧА Анна

САМОСВІДОМІСТЬ ЛІДЕРА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ АКТИВ КАПІТАЛІЗАЦІЇ
ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ

.....120

КОКОРСВА Ольга, САФОНОВА Єлизавета

ІНКЛЮЗИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ

.....123

КУРОВСЬКА Альона

ВETERАНСЬКИЙ БІЗНЕС: ВІД ІДЕЇ ДО СТАЛОСТІ

.....127

МАЛЮЖЕЦЬ Олександр

ПОДАТОК НА МАЙНО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
БАЛАНС МІЖ СОЦІАЛЬНОЮ ПІДТРИМКОЮ ТА ФІНАНСОВОЮ
СПРОМОЖНІСТЮ ГРОМАД

.....132

МЄШКОВА-КРАВЧЕНКО Наталія, ДЕЖКУНОВ Юрій

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

.....134

НАБОКА Руслан, СЕРДЮК Олександр

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ТА
СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

.....138

НАУМОВА Ольга, НАУМОВ Олександр

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ МАЛОВІДХОДНИХ
ІНТЕГРОВАНИХ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ВИРОБНИЦТВ НА ПРИНЦИПАХ
ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

.....142

НАХИМЧУК Артем, МАРТИРОСЯН Ірина, ШАЛЕНИЙ Анатолій

ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СУПЕРМАРКЕТУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА
ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

.....144

НЕДОРЕНКО Сергій, ПРИТУЛА Денис, БЕРШАДСЬКИЙ Олександр

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

.....148

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року № 2102-ІХ. Дата оновлення 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 12.04.2026).
2. Сідельникова Л.П., Зосимчук В.В. Місцеве оподаткування як інструмент забезпечення фінансової самодостатності громад. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2025. Вип. 21. Т. 2. С. 135-150. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.135-150> (дата звернення: 12.04.2026).
3. Піхоцька О., Блавт А. Механізм досягнення самодостатності територіальної громади. Академічні візії. 2023. Вип. 24. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10034978> (дата звернення: 12.04.2026).
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 15.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 12.04.2026).
5. Сідельникова Л.П., Зосимчук В.В. Фіскальні ефекти системи місцевого оподаткування Херсонської області в умовах воєнного стану. Вісник ХНТУ. 2024. № 4 (91). С. 394-400. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.4.52> (дата звернення: 12.04.2026).

УДК 334.021

Наталія МЄШКОВА-КРАВЧЕНКО,
*старший викладач кафедри економіки,
підприємництва та економічної безпеки,*
Юрій ДЕЖКУНОВ,
*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький*

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Забезпечення сталого розвитку в глобальному масштабі неможливо без розуміння нових підходів розвитку суб'єктів господарювання. Традиційна бізнес-модель, де прибуток – єдина ціль, втратила можливість формування ключових конкурентних переваг на перспективу.

Сталий розвиток суб'єкта господарювання слід розглядати як процес забезпечення його економічної життєздатності та конкурентоспроможності на основі інтеграції принципів соціальної відповідальності й екологічної збалансованості в систему управління [1, с.28].

Ситуація загострилася в умовах війни. Досягнення цілей розвитку суб'єктами господарювання можливо за умови гнучкості бізнес-процесів, інновацій, забезпечення соціально-економічної безпеки, ефективного управління ресурсами в непередбачуваному середовищі.

Ключовим ресурсом забезпечення результативної діяльності суб'єкта господарювання є персонал. Створення належних умов для розкриття потенціалу кожного працівника: гідна праця, безпека, розвиток персоналу, розвиток громад для зростання добробуту, потребує розуміння прибутку як інструменту досягнення спільної цінності.

Гідна праця передбачає певні витрати на персонал суб'єктів господарювання, які включають витрати на виплату заробітної плати, обов'язкові соціальні нарахування, соціальне забезпечення, витрати на пошук, утримання, навчання та розвиток персоналу. Інформацію щодо персоналу суб'єктів господарювання України наведено у табл. 1.

Таблиця 1.

Витрати на персонал суб'єктів господарювання

Роки	2020	2021	2022	2023	2024
Витрати на персонал суб'єктів господарювання, млн. грн	1019815,1	1200751,4	1057109,9	1215093,0	1448308,1
Витрати на персонал суб'єктів господарювання, тис. грн/ особу	114,18	134,37	140,90	163,72	194,67
Темп зміни		117,68	104,86	116,20	118,20
Витрати на оплату праці суб'єктів господарювання, млн. грн	841311,3	988150,7	874677,0	1014338,4	1212501,1
Витрати на оплату праці суб'єктів господарювання, тис. грн/особу	94,19	110,58	116,59	136,67	162,97
Темп зміни		117,40	105,43	117,22	119,24
Відсоток витрат на оплату праці у витратах на персонал усіх суб'єктів господарювання, тис. грн/ особу	82,50	82,29	82,74	83,48	83,72
Обсяг реалізованої продукції суб'єктів господарювання, тис. грн/ особу	1238,52	1677,44	1482,19	1829,06	2127,64
Темп зміни		135,44	88,36	123,40	116,32

Джерело: укладено авторами за матеріалами Державної служби статистики України [2].

Витрати на персонал та витрати на оплату праці суб'єктів господарювання, які складають більше 80% витрат на персонал, мали однакову тенденцію змін протягом досліджуваного періоду з 2020 по 2024 рік: зростання в 2021 році, зменшення в 2022 році у зв'язку з початком повномасштабної війни, подальше зростання у 2023 та 2024 році. Витрати на персонал та витрати на оплату праці на одного зайнятого працівника на суб'єкті господарювання зростали кожного року за досліджуваний період з 2020 по 2024 рік, при цьому зростання другого показника здійснювалося дещо швидше.

Слід зазначити, що в 2021 році зростання витрат на персонал на одного працівника на 17,68% корелював зі зростанням обсягу реалізованої продукції на одного працівника на 35,44%; у 2022 році роботодавці підтримували працівників, що відображено зростанням витрат на персонал на одного зайнятого працівника на суб'єкті господарювання на 4,86%, однак, обсяг реалізованої продукції на одного працівника знизився на 11,64%. У 2023 та 2024 році обидва показники мають тенденцію до зростання.

Витрати на персонал усіх суб'єктів господарювання має тенденцію до зростання протягом досліджуваного періоду незалежно від розміру суб'єкта господарювання, що відображено в табл. 2.

Таблиця 2.

Витрати на персонал суб'єктів господарювання за розміром

Рік	Витрати на персонал суб'єктів господарювання, тис. грн/ особу				
	усіх	велик их	Серед ніх	малих	мікро
2020	114,18	228,67	148,76	46,08	25,38
2021	134,37	261,90	184,61	50,18	27,35
2022	140,90	265,90	193,00	53,69	26,38
2023	163,72	338,62	233,35	57,80	28,66
2024	194,67	421,08	287,93	57,25	26,08

Джерело: укладено авторами за матеріалами Державної служби статистики України [2].

Однак, витрати на персонал на особу зменшуються зі зменшенням розміру суб'єкта господарювання. На великих суб'єктах господарювання витрати на персонал на одну особу в 1,46 разів більше ніж на середніх і в 7,36 разів більше ніж на малих суб'єктах господарювання. Переважна частина витрат на персонал пов'язана з витратами на оплату праці, при цьому частка зменшується зі зменшенням розміру суб'єкта господарювання (для великих – 84,52%, для мікропідприємств – 78,13%). На великих суб'єктах господарювання витрати на персонал можуть включати витрати на аутсорсинг функцій та витрати на утримання соціальної інфраструктури.

У рамках цілі сталого розвитку – гідна праця та економічне зростання – виокремлюють завдання – створення інституційних та фінансових можливостей для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення, індикатор якого - частка зайнятих працівників у суб'єктів середнього та малого підприємництва, у загальній кількості зайнятих працівників у суб'єктів господарювання склала у 2024 році 82% і майже не змінювалася з 2021 року [3].

Одним із завдань забезпечення сталого розвитку є створення умов для повернення та інтеграції внутрішньо переміщених осіб. Частка працевлаштованих за сприяння Державної служби зайнятості зареєстрованих безробітних внутрішньо переміщених осіб у загальній кількості зареєстрованих безробітних внутрішньо переміщених осіб, у 2025 році - 30,4 відсотків (у 2024 році – 29,4%). Слід зазначити, що даний показник у 2025 році 42,7% у Дніпропетровській, 37,9% у Рівненській, 37,7% у Івано-Франківській, 36% у Львівській, 35,9% у Закарпатській, області та 35,8% Київ [3]. Даний розподіл вказує на залежність від рівня безпеки та економічного потенціалу регіону.

У сучасних умовах суб'єкти господарювання повинні спонукати персонал до перекваліфікації, підвищення кваліфікації, вкладати додаткові кошти в створення безпечних умов праці, дбати про ментальне здоров'я працівників. Витрати на персонал слід розглядати як винагороду працівників за працю та мотивацію до подальшого зростання продуктивності праці на основі розвитку персоналу.

Реалізація соціальних цілей суб'єкта господарювання можлива за досягнення економічних цілей, передбачає їх взаємний вплив та потребує залучення як власних додаткових коштів, так і підтримки держави та міжнародного партнерства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волочай М.І. Концептуальні підходи до визначення сталого розвитку суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2026. № 3. Том 3. С. 25-29.
2. Державна служба статистики України : вебсайт. URL: <https://stat.gov.ua> (дата звернення: 28.03.2026).
3. Цілі сталого розвитку (ЦСР) URL: <https://stat.gov.ua/uk/pages/tsili-staloho-rozvytku-tssr> (дата звернення: 28.03.2026).

Наукове видання

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародної науково-практичної конференції
22–24 квітня 2026 року**

**У трьох томах
(Українська, англійська мови)**

ТОМ 2

Технічна редакція:

В.В. Павловська

О.О. Чепурова

Розробка обкладинки збірника:

В.М. Крижановський, доцент кафедри дизайну ХНТУ

**Рекомендовано до друку Науково-технічною радою ХНТУ
Протокол № 2 від 11.06. 2026**

**Підписано до друку
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Цифровий друк. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. Наклад 100.
Замовлення № 0626-52**

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026

МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ТОМ 2

СЕКЦІЯ 5

Соціально-економічні та управлінські аспекти сталого розвитку

СЕКЦІЯ 6

Інформаційні технології: виклики та цифрові рішення

СЕКЦІЯ 7

Сучасні індустріальні технології: машинобудування, енергетика,
інфраструктура та транспорт